

højtærede Handelsminister til at foranledige et saadant lukket Møde afholdt. Hvis der kan gives Oplysninger, hvorpaa man kan bygge fastere end paa dem, der ledsager dette Lovforslag, forekommer det mig, at Rigsdagen har Krav paa at faa disse Oplysninger. Er de af en saadan Art, at de ikke kan meddeles i et offentligt Møde her i Tinget, vil det være rimeligt, forekommer det mig, at fremkomme med dem i et lukket Møde.

Til Slut vil jeg gerne rette en Forespørgsel til den højtærede Handelsminister angaaende det Net af Filialer, som Landmandsbanken har spændt ud over Landet. Jeg vil gerne spørge, om man i Bankkommissionen har undersøgt, hvorvidt der findes Mulighed for at lade nogle af de opslugte Provisbanker igen gaa over til den lokale Befolkning, og, i bekræftende Fald, hvilken Virkning det vilde faa med Hensyn til de Forpligtelser, som Staten med disse Rekonstruktionsforslag paatager sig. Det forekommer mig at være et Spørgsmaal af megen Interesse, ikke mindst for Befolkningen i de Egne, hvor lokale Banker er blevet opslugt, men sikkert ogsaa med Hensyn til hele den Forpligtelse, som Staten her paatager sig.

Kayser: Jeg vil gerne have Lov til ganske kort at motivere, hvorfor jeg vil støtte dette Forslag om Ændring i Loven angaaende Statens Medvirken til en Reorganisation af Den danske Landmandsbank, Hypothek- og Vekselbank. Det forekommer mig, at vi i høj Grad er bundet ved det Resultat, vi kom til i September 1922. Man kom den Gang efter vidtløftige eller dog nogenlunde grundige Forhandlinger til det Resultat, at det var nødvendigt at støtte en Bank som Landmandsbanken, det gik ikke an at lade denne Bank, der var kommet i stor Forlegenhed, sejle sin egen Sø, Staten maatte gribe ind og hjælpe. Saaledes blev det fremstillet af Regeringen, og man sluttede sig dertil og gav Garantien den Form, som man fandt nødvendig. Egentlig havde man, forekommer det mig, den Gang den Opfattelse, at Garantien havde faaet en saadan Form, at Staten i Virkeligheden garanterede for, hvad der vilde komme med Hensyn til Landmandsbanken. Man greb ind, afsatte det gamle Bankraad og Direktørerne og fik valgt et nyt Bankraad, paa hvilket Valg Staten havde en stor Indflydelse, og man gav i første Række disse Mennesker det Hverv nøje at undersøge, hvorledes Bankens Stilling var.

Ifølge den Opgørelse, som forelaa fra Bankinspektøren, troede man, at de 144 Mill. Kr. var Tabets Maksimum. Nogle rystede paa Hovedet og mente, at det var ikke saa lige en Sag at opgøre, naar der var Tale om saa stor en Bank som Landmandsbanken, og det er sikkert ogsaa en ganske overordentlig vanskelig Sag. Det har nu vist sig, efter at man har benyttet de forløbne Maaneder til en dyberegaaende Undersøgelse, at Bankraadet er kommet til det Resultat, at Tabet vistnok er 231 Mill. Kr., men man udtaler ikke, at man kan garantere, at større bliver Tallet ikke, der siges tværtimod, at det er Tallet, saaledes som man kan opgøre det paa det nuværende Tidspunkt. Og man er bange for, at den Form, Garantien fra Statens Side fik i September, har givet og kan give Anledning til Tvivl, og at det, hvis man ikke overfor denne Opgørelse kan faa et bedre Grundlag for Garantien, i højeste Grad vil svække Banken og maa ske endogsaa føre til, at det Indgreb, der fra Statens Side har fundet Sted, vil være i væsentlig Grad unyttigt. Derfor fremsætter nu Handelsministeren et Lovforslag, som giver Garantien en anden og — det erkender jeg — meget mere bestemt Form og en Form, som meget tydeligere viser, at Garantien kan medføre store Tab for Staten. Man udtaler imidlertid, at det ogsaa kan være, at Staten ikke vil lide Tab, og at det, hvis det hele kan afvikles, kan ende med, at Kautionen ikke bliver andet end en Kaution. Men det kan komme til at dreje sig om et stort Beløb, og hvad enten Forholdet udvikler sig i den ene eller den anden Retning, staar vi akkurat som i September 1922. Hvorvidt den valgte Form er den rigtige, tør jeg naturligvis ikke udtale mig om, maaske kunde man finde en bedre, hvad jeg naturligvis gerne vil være med til, men det maa da være en saadan Form, at man virkelig kan sige, at Hjælpen forslaar.

Det er overordentlig beklageligt, at Landmandsbanken ikke kan arbejde, uden at der ydes en saadan Garanti, og maaske er det slet ikke rigtigt, at Staten griber ind overfor en privat Bank, men vi kom i September til det Resultat, at det var nødvendigt overfor en saa stor Bank som Landmandsbanken, og saa er det sikkert ogsaa nødvendigt i dette Øjeblik. Derfor tror jeg, man maa støtte dette Forsøg, Regeringen her gør. Man kan neppe sige, at det er paa Grund af Tillid til Regeringen, man slutter sig til dette Lovforslag, det er jo ikke Regeringen, der har